

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS
Stegne 7
1000 Ljubljana

Ljubljana, 31. 1. 2022

Zadeva: **Pripombe Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij (SOEK) pri GZS, na objavljeni osnutek Strategije za spodbujanje regulativne predvidljivosti na trgu elektronskih komunikacij za obdobje 2022 - 2024**

Zveza: **Objava na spletni strani Agencije dne 21. 12. 2022 – opr. št. 0070-1/2021/1**

Spoštovani,

V Sekciji operaterjev elektronskih komunikacij pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) smo se seznanili z objavljenim osnutkom Strategije za spodbujanje regulativne predvidljivosti na trgu elektronskih komunikacij za obdobje 2022 - 2024, ki naj bi akterjem na trgu elektronskih komunikacij zagotovila takšno stopnjo predvidljivosti okolja v katerem delujejo, da bomo lažje načrtovali lastne poslovne strategije. Sprejem strategije za spodbujanje regulativne predvidljivosti je po našem mnenju nujen in dobrodošel. Strategija, ki naj bi vsebovala identifikacijo predhodno identificiranih strateških prioritet in bi povezovala kompleksnost okolja, v katerem operaterji delujemo v tej (predvsem tehnološko) hitro spreminjajoči se panogi, je seveda nujna. Kot operaterji opozarjamo že vrsto let, je sektor elektronskih komunikacij verjetno najbolj sektorsko regulirana in s predpisi obremenjena gospodarska panoga, in nič ne kaže, da bi se ta trend naraščanja regulatornega urejanja s sprejemom novih in novih predpisov s strani države in institucij Evropske unije, kaj zmanjšal – ravno nasprotno, saj lahko tudi tokrat pričakujemo kopico novih predpisov, ki jih bo seveda treba vgraditi v naše poslovanje.

Po pregledu objavljenega dokumenta člani SOEK ugotavljamo, da dokument ne vsebuje identifikacije konkretnih nacionalnih strateških prioritet, ki bi temeljile na aktualnem razvoju trga.

Vsekakor člani SOEK upamo, da se bodo na objavljeni predlog strategije vsebinsko odzvali tudi ostali ključni deležniki, ki na strani države ustvarjajo povpraševanje ter

ponudbo storitev, ki naj kreirajo digitalno družbo, katerih naloge se nujno prekrivajo z nalogami Agencije. Glavna pomanjkljivost objavljenega predloga Strategije je tako ravno v tem, da vsebuje nanizane in konkretizirane prav vse možne naloge, ki jih Agencija lahko ima, ki hkrati pospremijo zasledovanje izredno ohlapno opisanih in premalo konkretiziranih ciljev. V dokumentu Agencija ne izpostavi katere realne cilje zasledujemo, kakšne investicije in prilagoditve bi bile potrebne in nujne, kako se lahko s strani Agencije znižajo vstopne ovire pri doseganju ciljev, kako lahko Agencija pripomore k uveljavljanju izrednega pomena elektronskih komunikacij na ravni države (aktivna vloga Agencije pri odstranjevanju administrativnih ovir in kako Agencija danes sploh ozavešča te ovire), kakšna so tveganja, kdo vse bi moral sodelovati pri zagotavljanju ciljev, kakšne so alternative za doseganje ciljev in rezervni scenariji, če bo jasno, da so bili cilji napačno postavljeni. Posplošeno: kaj mora država storiti za doseg digitalne družbe ter kako lahko Agencija in operaterji pripomoremo k njenemu uresničevanju. Zavedamo pa se, da konkretizacijo otežuje neobstoj nacionalnih strategij.

Pri preučitvi smo ugotovili, da objavljeni predlog Strategije regulacije žal bolj kot ne ponavlja sprejete ali obravnavane programe dela Agencije ter niza naloge, s katerimi se sooča Agencija kot regulator trga elektronskih komunikacij.

Povsem pravilna je ugotovitev v objavljenem predlogu, da se trg elektronskih komunikacij hitro spreminja in prinaša veliko izzivov – od tu dalje pa članom SOEK ni več jasno kaj bomo v prihodnjem obdobju zasledovali. Strategija bi po našem mnenju morala biti mnogo več – namesto citiranja vseh nalog, ki jih Agencija ima po Zakonu o elektronskih komunikacijah in navajanja nalog, ki jih bo izvajala, bi Agencija morala s strategijo predvideti scenarij uresničevanja štirih stebrov, s katerimi opredeljuje ključne pristojnosti Agencije – danes in prihodnje 3 leta bomo zasledovali cilj storitvene konkurence ter hkrati še infrastrukturne konkurence – povsem legalna cilja, ki lahko sobivata v teoriji – a za strategijo je relevantno kako ju percipira Agencija – bomo zasledovali oba cilja ali je eden podrejen drugemu? Agencija naj opiše zatečeno stanje elektronskih komunikacij – kateri so zanj ključni dejavniki, opiše način ustvarjanja okolja, ki bo znotraj omrežij naslednje generacije spodbudil kreativno industrijo.

Kar se mednarodnega udejstvovanja tiče, operaterji pogrešamo informacije za kaj konkretno se zavzemamo kot država – in kako so pri tem upoštevani interesi operaterjev. Operaterji z učinki mednarodnega udejstvovanja Agencije tudi nismo seznanjeni, poročil o teh aktivnostih pa Agencija praviloma ne objavlja.

Slovenija je kljub majhnosti odličen inkubator, ki v mnogočem z inovativnostjo tehnološko prednjači v Evropi – to znanje smo pripravljene deliti s predstavniki Slovenije v različnih odborih znotraj EU in širše, hkrati pa pričakujemo ustrezen odziv in povratno seznanitev s stališči, ki jih zavzemamo. Tudi to bi moral biti del strategije regulacije – danes razen vedenja, da intenzivno sodelujemo v vseh možnih odborih, ne poznamo politike, ki nam bo krojila smer razvoja. Izjema, ki jo moramo omeniti, so razprave na področju upravljanja radiofrekvenčnega spektra, kjer smo obveščeni o razvoju in mednarodnih aktivnostih Agencije. S tem, da se zainteresirana javnost vključi v oblikovanje stališč v fazi, ko se ta oblikujejo, ali da se zainteresirano javnost vsaj seznanji s stališči, ki jih Slovenija zasleduje, ni niti najmanj porušena ali oškodovana neodvisnost delovanja Agencije – menimo, da bi bil to odraz zrelega regulatorja in zrelega vodstva, ki pozna trg in se zaveda pomena povratnih informacij.

Tudi ob analizi izvajanja aktivnosti, ki so bile navedene v Strategiji 2019-2021 in jo je Agencija objavila 16. 11. 2020, se je Agencija osredotočila na pregled zastavljenih aktivnosti, ki so bile izvedene od objave strategije in na ugotavljanje, kolikšen del planiranih aktivnosti je bil v času od objave strategije uspešno izveden, ne pa na ugotavljanje ali so bili doseženi zastavljeni krovni cilji delujoče infrastrukturne konkurence in (nad)gradnje širokopasovnih omrežij v smeri NGA podprte z ustreznimi regulatornimi ukrepi, razvoj notranjega trga in uveljavljanje interesov državljanov. Zdi se, da je bil cilj, ki ga je Agencija dejansko zasledovala, dosledno izvajanje regulativnega okvira za elektronske komunikacije.

Člani SOEK smo pri pripravi nove triletne strategije upravičeno pričakovali, da bo Agencija upoštevala dobronamerne in konstruktivne pripombe, ki smo jih nanjo naslovili že ob obravnavi prve tovrstne strategije leta 2018, ko smo izrazili pričakovanje, »da bo končna verzija nadgrajena z upoštevanjem pričujočih predlogov, predvsem pa nadgrajena z definiranjem strateških prioritet in s širšo vizijo delovanja Agencije, ob upoštevanju razvojnih strateških nalog in ciljev, k uresničevanju katerih se je zavezala Slovenija«. V osnutku strategije, ki je trenutno v javnem posvetovanju to še vedno pogrešamo.

Ponovno bi želeli poudariti, da je nujno, da se strategija regulacije sprejme v transparentnem postopku, po javni predstavitvi vsebine predloga in omogočeni javni razpravi in udeležbi vseh deležnikov – zasebnega in javnega sektorja.

Za zaključek predlagamo, da Agencija doda še eno poglavje, v katerem naj predstavi stanje slovenskega trga elektronskih komunikacij, pričakovano regulatorno okolje, rezultat, ki bi ga (lahko) dosegli - konkreten cilj, ki ga Agencija zasleduje (konkretiziranje »razvoja učinkovite konkurence«), orodja za izboljšanje stanja (če je potrebno izboljšanje), deležnike, ki morajo biti povezani v ta krog za doseg rezultata (opredeljeno z nalogami kaj se od njih pričakuje) – konkretizacija v obliki strategije ne sme biti prazen programski dokument (eden od nič koliko opredeljenih ločenih ciljev različnih organov). Opozarjamo, da strategija regulacije pri članih SOEK pomeni zelo konkretno opredelitev rezultata, načina za doseg, alternativne poti za doseg, določitev ključnih deležnikov s postavljenimi roki, oceno investicij za vsak scenarij.

S spoštovanjem v pričakovanju nadaljnjih razprav,

Martina Denovnik, predsednica SOEK

